

Handläggare
Boekhout Sophie
Håkansson Katarina

Datum
2018-06-11

Diarienummer
UBN-2018-2522

Utbildningsnämnden

Nämndinitiativ om skydd för barn i Uppsalas förskolor och skolor från Christopher Lagerqvist (M) och Fredrik Hultman (M)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

att lägga frågan och svaret till handlingarna

Bakgrund

Christopher Lagerqvist (M) och Fredrik Hultman (M) ställer i ett nämndinitiativ följande frågor mot bakgrund av att allt fler medarbetare i förvaltningen har vistats kortare tid i Sverige och att registerutdrag därmed inte ger vägledning om tidigare brottslighet:

- Vilka åtgärder vidtas rutinmässigt för att garantera att alla som jobbar med barn och ungdomar i Uppsala kommun uppfyller grundläggande lämplighetskrav när utdrag ur belastningsregistret inte kan ge sådan vägledning?
- Hur arbetar utbildningsförvaltningen för att förebygga att barn och ungdomar i skolor för vilka kommunen är huvudman utnyttjas sexuellt av personal?

Föredragning

Att begära utdrag ur belastningsregister är, som frågeställarna skriver i sitt initiativ, obligatoriskt inom förskola och grundskolor och möjligt inom gymnasieskolan. Oavsett om en person är född i Sverige eller har flyttat hit senare ger inte registerutdraget en komplett bild av en eventuell brottslig bakgrund. Utdragen i de olika registerkontrollerna visar om en person blivit dömd för vissa allvarliga brott, i regel under de senaste tio åren. Utdraget begränsas till uppgifter om sexualbrott och barnpornografibrott samt mord, dråp, grov misshandel, människorov och grovt rån.

Det är viktigt att komma ihåg att registerutdraget bara är en del av bedömningsunderlaget för om en person är lämplig för arbetet. Även om en person saknar anteckningar om brott ska man vara lika noggrann i den övriga kontrollen av personens lämplighet för arbetet, till exempel när det gäller referenser.

Närmaste chef har sedan ett ansvar för att nyanställda personer får introduktion och lämplig vägledning utifrån vilken erfarenhet och kompetens i övrigt som personen har. Chefen har också ansvar för att följa upp att arbetet fungerar som det ska både när det gäller innehåll och bemötande. Personer anställda genom extratjänst eller praktikanter har inte samma ansvar för verksamhet eller barn. Det ska med andra ord finnas annan personal i närheten, som också kan säkerställa att personen har ett bemötande som stämmer överens med arbetsplatsens värdegrund. Vidare finns det i förskolor och skolor krav på aktivt och fungerande likabehandlingsarbete som involverar både personal och barn/elever.

I verksamheterna finns rutiner som stärker möjlighet att snabbt fånga upp olämpligt eller felaktigt beteende. Som exempel kan nämnas

- att det ingår i undervisningen att informera barn om deras rättigheter.
- att barn och elever uppmuntras att berätta sådant som händer till en vuxen på skolan som de har förtroende för.
- att anonyma elevenkäter genomförs regelbundet för att fånga upp sådant som inte tagits upp direkt med personal eller rektor/förskolechef
- att verksamheten är skyldig att anmäla uppgifter om kränkningar och diskriminering vidare till rektor och huvudman, utan värdering av dessa händelser.
- att vårdnadshavare och elever har möjlighet att anmäla incidenter via förvaltningens klagomålshantering.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Särskilt initiativ: Skydd för barn i Uppsalas förskolor och skolor

Enligt lag (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn har arbetsgivare rätt att begära ut utdrag ur belastningsregistret för personer som ska arbeta inom kommunal verksamhet med barn och ungdomar (jfr 1–3 §§). Lagen infördes som ett led i genomförandet av ett EU-direktiv.¹ Inom förskola och grundskola är denna registerkontroll obligatorisk, medan den är frivillig för gymnasieskolor.²

I och med nuvarande regerings satsning på extratjänster kommer alltfler nyanlända personer att arbeta med barn. Utdrag ur belastningsregistret omfattar enbart brott som begåtts i Sverige, brott som begåtts i en EU-medlemsstat samt brott begånget i en stat med vilken Sverige har en överenskommelse rörande utbyte av sådana uppgifter (jfr 3 § i lag (1998:620) rörande belastningsregister). Uppgifter om avtjänade straff sparas som högst i 10 år.

I och med att nyanlända har vistats i landet en kortare kommer ett utdrag ur belastningsregistret i regel inte att ge någon vägledning rörande eventuell brottslighet i deras tidigare hemländer, utan enbart under perioden sedan de kom till Sverige. Många stater har inte avtal med Sverige om utbyte av uppgifter och nyanlända kommer inte från EU-medlemsstater. Därmed är utdrag ur belastningsregistret otillräckligt för att säkerställa lämpligheten hos de nyanlända personer som arbetar med barn och ungdomar i Uppsala kommun. Utdrag ur belastningsregister är inte en tillräcklig kontroll för personer som kommer från länder utanför EU som för EU-medborgare.

Detta leder till följande frågor till majoriteten i Uppsala:

- Vilka åtgärder vidtas rutinmässigt för att garantera att alla som jobbar med barn och ungdomar i Uppsala kommun uppfyller grundläggande lämplighetskrav när utdrag ur belastningsregistret inte kan ge sådan vägledning?

samt

- Hur arbetar utbildningsförvaltningen för att förebygga att barn och ungdomar i skolor för vilka kommunen är huvudman utnyttjas sexuellt av personal?

Uppsala den 18 april 2018

Christopher Lagerqvist (M)

Fredrik Hultman (M)

¹ Prop. 2012/13:194

² Skolverkets juridiska vägledning avseende registerkontroll av personal, senast reviderad september 2015, https://www.skolverket.se/polopoly_fs/1.162661!/Registerkontroll_personal_reviderat_20150914.pdf (Hämtad 2018-04-15)